
**P R O G R A M
KURSU SPECJALIZACYJNEGO DLA
PROKURATORÓW**

**TEMAT:
TAKTYKA I TECHNIKI PRZESŁUCHAŃ**

Szkolenie przewidziane jest dla asesorów i prokuratorów ze stażem do 5 lat

SYGNATURA :

KCKP 1410 -14/08

DATA I MIEJSCE :

14 – 18 kwietnia 2008r.

Baza Szkoleniowa Krajowego
Centrum Szkolenia Kadr Sądów
Powszechnych i Prokuratury -
- Ośrodek Doskonalenia
Kadr Służby Więziennej
w P o p o w i e
tel. 0~ 22 782 71 63

ORGANIZATOR :

Krajowe Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury
tel. 0~ 22 55-27-260 fax.: 0~ 22 55-27-261

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZE STRONY ORGANIZATORA :

- merytorycznie:

prokurator **Wiesław Bytys** – Wydział Szkolenia Ustawicznego Kadr Prokuratury Krajowego Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury tel. 0~ 22 55- 27- 283 email: w.bytys@kcskspip.gov.pl

- organizacyjnie:

Marzena Żółtaszek - specjalista Krajowego Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury tel. 0~22 55-27-295; email: m.zoltaszek@kcskspip.gov.pl

WYKŁADOWCY :

1. **Teresa Jaśkiewicz - Obydzińska** i **Ewa Wach** – psychologowie sądowi z Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie,
2. **Maria Bończyk** - specjalista w zakresie techniki mowy,
3. **dr Jacek Wasilewski** – specjalista w zakresie komunikacji społecznej,
4. **Jan Wojtasik** – Prokurator Okręgowy w Zielonej Górze,
5. **Andrzej Woźniak** i **Mieczysław Merta** – wykładowcy Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, specjaliści w zakresie metodyki przesłuchania – trenerzy prowadzący warsztaty w ramach kursu z zakresu taktyki i techniki przesłuchania realizowanego metodą opracowaną w Akademii FBI w Quantico.

Zajęcia prowadzone będą w formie konwersatorium i warsztatów

NIEDZIELA: 13 KWIETNIA 2008R.

18⁰⁰

Odjazd autokaru z Warszawy do Ośrodka w Popowie, parking przy Pałacu Kultury i Nauki od strony Muzeum Techniki i Kineteki wzdłuż Al. Jerozolimskich /autokar za przednią szybą będzie posiadał tabliczkę ze skrótem: KCSKSPiP- Popowo/

19⁰⁰

Kolacja

PONIEDZIAŁEK: 14 KWIEŹNIA 2008R.

8⁰⁰ – 9⁰⁰

Śniadanie

9⁰⁰ – 10³⁰

Komunikacja społeczna – wprowadzenie

(*Maria Bończyk*)

10³⁰ – 10⁴⁵

Przerwa kawowa

10⁴⁵ – 18¹⁵

Blok z zakresu techniki mowy – warsztaty (z podziałem na grupy)

(*Maria Bończyk, Jacek Wasilewski*)

w tym:

- 12¹⁵ – 12³⁰ przerwa
- 14⁰⁰ - 15⁰⁰ – przerwa obiadowa
- 16³⁰-16⁴⁵ – przerwa kawowa

I. Co naprawdę zdradzają słowa przesłuchiwanego – analiza wypowiedzi:

II. Komunikacja interpersonalna:

1. Jak relacja między przesłuchiwanym a przesłuchującym może wpływać na treść przesłuchania?

- Rodzaje możliwych relacji i interpretacje, jakie im towarzyszą.
- Co wpływa na zamykanie się ludzi, a co otwiera chęć rozmowy?
- Jak dominować i niwelować dominację w rozmowie:
 - Za pomocą słowa
 - Za pomocą języka ciała
- Rola milczenia w komunikacji

Cel:

Uczestnicy zobaczą na przykładach, jak zmiana konfiguracji przestrzeni, sposobu mówienia i sposobu traktowania rozmówcy wpływa na znaczenie tego, co się mówi i co się odpowiada - nawet jeśli w protokole jest to ten sam tekst.

2. Skuteczność w porozumiewaniu się.

- O tym, co wpływa na językową perspektywę zeznania.
- Zwiększanie możliwości porozumienia przesłuchiwanego i przesłuchującego: poszukiwanie wspólnego języka:
 - Na obszarze słów i pojęć
 - Na obszarze doświadczenia życiowego
- Jak mój problem zamieniać na nasz problem: językowe tworzenie wspólnoty i podziału
- W którym miejscu mogliśmy się nie zrozumieć, czyli co się może zdarzyć między tym, co miało być powiedziane a tym, co zostało usłyszane.

Cel: Uczestnicy zobaczą w szeregu ćwiczeń, jak komunikowanie się z poziomu różnych stylów czy choćby odwołanie się do różnych doświadczeń może zmniejszać poziom rozumienia i skuteczność przesłuchiwania. Uczestnicy poznają także środki językowe mogące zwiększać zakres współpracy przesłuchiwanego.

3. Perspektywa w zeznaniu

- Punkt widzenia w pytaniu i w opowiadaniu o zdarzeniu
- „Opowieść życiowa przesłuchiwanego” a przypisanie motywów uczestnikom zdarzenia.
- Jak to, co niespójne obiektywnie, bywa spójne subiektywnie, czyli co wewnętrznie organizuje sposób opowiadania przesłuchiwanego.

Cel:

Uczestnikom szkolenia zaprezentowane zostanie w ramach warsztatu jak uruchomienie pewnego skryptu tkwiącego w opowiadającym o zdarzeniu automatycznie, bezrefleksyjnie przypisuje motywy innym.

III. Świadomość głosu i związanych z nim środków ekspresji.

1. Wpływ natężenia głosu na proces komunikowania się:

- o cicho /głośno
- o zbyt cicho / zbyt głośno - konsekwencje dla odbiorcy

2. Wpływ czasu trwania dźwięku na proces komunikowania się:

- szybko / wolno
 - bardzo szybko / bardzo wolno - konsekwencje dla odbiorcy
3. Wpływ wysokości tonu na proces komunikowania się:
- intonacja oparta na kadencji (buduje wiarygodność nadawcy, zaufanie do mówiącego)
 - użycie antykadencji jako forma zachęty do wypowiedzi
 - intonacja mało zróżnicowana (spłaszczona) jako forma budowania dystansu
4. Związek barwy głosu z nadmiernym napięciem mięśniowym - skutkiem reakcji emocjonalnych
5. Postawa
- uświadomienie napięcia w postawie stojącej - konsekwencje dla głosu
 - uświadomienie napięcia w pozycji siedzącej - konsekwencje dla głosu
6. Kontakt wzrokowy i jego brak
7. Twarz - sposoby reagowania twarzy w przebiegu procesu komunikacji. Nauka kontrolowania tych reakcji.
- dolna część twarzy- żuchwa i wargi
 - górna część twarzy - oczy i czoło.

18³⁰

Kolacja

WTOREK: 15 KWIETNIA 2008R.

8⁰⁰ – 9⁰⁰

Śniadanie

9⁰⁰ – 14⁰⁰

Blok kryminalistyczny – konwersatorium

(Jan Wojtasik)

w tym:

- 10³⁰-10⁴⁵ – przerwa kawowa
- 12¹⁵ – 12³⁰ przerwa
- 14⁰⁰- 15⁰⁰ – przerwa obiadowa
- 16³⁰-16⁴⁵ – przerwa kawowa

1 Przygotowanie przesłuchania świadka i podejrzanego.

Czas i miejsce przesłuchania – jego otoczenie i inscenizacja a jego efektywność. Analiza materiałów i akt procesowych. Zapoznanie się z miejscem zdarzenia i dowodami rzeczowymi. Znaczenie wiedzy o podejrzanym, jej źródła i zakres. Analiza osobowości świadka/podejrzanego w kontekście celów przesłuchania. Czynności poprzedzające przesłuchanie. Plan przesłuchania. Znaczenie przesłuchania "pierwszego". "Bariery" w przesłuchaniu podejrzanych i ich ograniczanie. .

2 Typologia świadków i podejrzanych a dobór metody przesłuchania. Systematyka metod przesłuchania wg kryteriów odwołujących się do sfery intelektualnej, etycznie – moralnej i emocjonalnej. Wybór metody i jej dostosowanie do konkretnego przypadku.

3. Prezentacja metod przesłuchania świadka i podejrzanego.

Świadka: metoda spontanicznej relacji, metoda pytań ukierunkowanych, metoda pytań krzyżowych, metoda mieszana, metoda refleksji logicznej, metoda ujawniania motywów nieszczerości, metoda bezpośredniego wykazywania kłamstwa, metoda przesłuchania symultanicznego.

Podejrzanego: metoda ujawnienia dowodów [kumulatywne ujawnienie dowodów/ selektywne ujawnienie dowodów], metoda pytań krzyżowych, metoda demaskowania wewnętrznej sprzeczności logicznej w wyjaśnieniach, metoda "redukowania do absurdu", metoda "ujawnienia motywu", metoda wykorzystania antagonizmów i obiektywnej sprzeczności interesów współpodejrzanych, metoda "wszechwiedzy" o podejrzanym, metoda pytań szczegółowych, metoda perswazji, metoda wywołania wrażliwości etycznej, metoda rekonstrukcji zdarzenia, metoda stymulacji emocji podejrzanego.

4. Kategorie pytań i ich wpływ na efektywność przesłuchania – aspekty procesowe, językowe i psychologiczne.

5. Znaczenie słuchania w procesie rozmowy i przesłuchania. Zasady i wyznaczniki słuchania. Skuteczne przesłuchiwanie. Wykrywanie kłamstwa.

6. Organizacja przesłuchania. Etapy przesłuchania. Wartość spontanicznej relacji. Korzyści metod mieszanych. Protokołowanie, techniki protokołowania, zalety i ograniczenia protokołu. Techniczne środki dokumentowania przesłuchania.

7. Szczególne formy przesłuchania.

15⁰⁰

Zapoznanie się z kazusem – zajęcia indywidualne

18³⁰

Kolacja

ŚRODA: 16 KWIEŹNIA 2008R.

8⁰⁰ – 9⁰⁰

Śniadanie

9⁰⁰ – 16³⁰

Blok psychologiczny - konwersatorium i warsztaty

(Teresa Jaśkiewicz – Obydzińska, Ewa Wach)

w tym:

- 10³⁰-10⁴⁵ – przerwa kawowa
- 12¹⁵ – 12³⁰ przerwa
- 14⁰⁰- 15⁰⁰ – przerwa obiadowa
- 16³⁰-16⁴⁵ – przerwa kawowa

1. Przesłuchanie jako proces komunikacji interpersonalnej: specyfika sytuacji przesłuchania, kategorie świadków dorosłych a motywacja do składania zeznań, źródła błędów w spostrzeganiu ludzi, kanały komunikacji pozawerbalnej, formy komunikacji niewerbalnej, niewerbalne wskaźniki kłamstwa.
 2. Psychologiczne uwarunkowania zeznań i wyjaśnień: czynniki wpływające na odtwarzanie wspomnień i identyfikację osób, czynniki zwiększające możliwość ulegania sugestii, strategie minimalizowania podatności na sugestie.
 3. Strategie uzyskiwania wyjaśnień i ich konsekwencje: techniki stosowane w celu zmiany postaw wobec przyznania się do winy, problem fałszywych samooskarżeń, techniki umożliwiające swobodne wypowiedzianie się, podstawowe typy wyjaśnień budzące wątpliwości, zasady analizy wyjaśnień.
 4. Jak przesłuchiwać, żeby wykryć kłamstwo. Taktyka i techniki zadawania pytań. Mechanizmy obronne. Charakterystyka kłamców. Analiza formy i treści wypowiedzi.
 5. Warsztaty : analiza przypadków samooskarżenia – okoliczności samooskarżenia, okoliczności zmiany wyjaśnień, rola psychologa w ocenie samooskarżenia.
 6. Specyfika przesłuchania z zastosowaniem urządzeń rejestrujących – wpływ czynników psychologicznych na przesłuchanie rejestrowane.
- Warsztaty: przesłuchanie poznawcze jako metoda usprawniania pamięci, ogólne zasady przesłuchania poznawczego, przygotowanie przesłuchania, przeprowadzenie przesłuchania z udziałem uczestników, podział na role. Przesłuchanie na odległość.

18³⁰

Kolacja

CZWARTEK: 17 KWIETNIA 2008R.

8 ⁰⁰ - 9 ⁰⁰	Śniadanie
9 ⁰⁰ – 10 ³⁰	Taktyka i technika przesłuchania realizowanego metodą opracowaną w Akademii FBI w Quantico. <i>(Andrzej Woźniak i Mieczysław Merta)</i>
10 ³⁰ – 10 ⁴⁵	Przerwa kawowa
10 ⁴⁵ – 13 ⁰⁰	Taktyka i technika przesłuchania realizowanego metodą opracowaną w Akademii FBI w Quantico. C.d. <i>(Andrzej Woźniak i Mieczysław Merta)</i>
13 ⁰⁰ - 14 ⁰⁰	Obiad
14 ⁰⁰ – 19 ⁰⁰	Warsztaty (zajęcia w grupach) <i>(wszyscy wykładowcy)</i>
(16 ¹⁵ – 16 ³⁰ - przerwa kawowa)	Analiza akt sprawy kryminalnej/gospodarczej. Opracowanie planu przesłuchania. Ocena osobowości podejrzanego i wybór metody przesłuchania. Przeprowadzenie przesłuchania z podziałem na role, z udziałem wszystkich słuchaczy kursu. Przesłuchanie podejrzanego.
19 ⁰⁰	Kolacja

PIĄTEK: 18 KWIETNIA 2008R.

8 ⁰⁰ - 9 ⁰⁰	Śniadanie
9 ⁰⁰ – 12 ¹⁵ (10 ³⁰ - 10 ⁴⁵ – przerwa kawowa)	Omówienie prezentacji nagrań z czynności przesłuchania przeprowadzonej przez wszystkich uczestników kursu. Dyskusja.
12 ³⁰	Obiad
13 ⁰⁰	Odjazd autokaru

Materiały szkoleniowe uczestnicy otrzymają w pierwszym dniu szkolenia.